

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ครั้งนี้ ครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มอาจารย์ ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของวิทยาลัยเกษตรกรรม สังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 43 แห่งทั่วประเทศ จำนวน 387 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ มาตรการส่วนประมาค่าและปลายเปิด โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Cheek - list) มีจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ด้าน คือ บทบาทในการให้บริการทางวิชาการและบทบาทด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 45 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานตามบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้การศึกษาอบรม และปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ มีคำถามทั้งหมด 35 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบเสนอแนะแนวทางต่อบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ว่าควรดำเนินการในรูปแบบและวิธีการใดจึงจะบังเกิดผลดีที่สุด มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. การปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของผู้บริหาร
2. การปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของอาจารย์
3. ความคาดหวังของผู้บริหาร
4. ความคาดหวังของอาจารย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2532 ถึง วันที่ 31 มกราคม 2532 ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.43 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร และอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารรับกลุ่มอาจารย์ ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ปัญหา และอุปสรรค ของวิทยาลัยเกษตรกรรม
ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม
ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานการณ์ของผู้บริหาร

ผู้บริหารส่วนมากเป็นเพศชาย 193 คน เพศหญิง 8 คน มีอายุในช่วง 40 - 44 และ 35 - 39 ปี มากที่สุด คือ 52 และ 46 คน ตามลำดับ มีอายุราชการอยู่ในช่วง 10 - 14 ปี มากที่สุด จำนวน 50 คน รองลงมาคือ 15 - 19 ปี จำนวน 43 คน และส่วนใหญ่ของผู้บริหารจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คือ 140 คน สาขาที่จบมากที่สุด คือ การศึกษาเกษตร จำนวน 88 คน

ในจำนวนนี้มี 154 คน ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 1 - 4 ปี มากที่สุด จำนวน 84 คน รองลงมาคือ 5 - 9 ปี จำนวน 81 คน และปฏิบัติงานอยู่ในภาคใต้มากที่สุด 55 คน รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 54 คน

สถานการณ์ของอาจารย์

อาจารย์ส่วนมากเป็นเพศชาย 134 คน เพศหญิง 8 คน มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 34 ปี มากที่สุด จำนวน 65 คน รองลงมาคือ 25 - 29 ปี จำนวน 48 คน มีอายุราชการอยู่ในช่วง 5 - 9 ปี มากที่สุด จำนวน 80 คน รองลงมาคือ 10 - 14 ปี จำนวน 36 คน และส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 107 คน สาขาวิชาที่จบมากที่สุดคือ สายสามัญ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น จำนวน 40 คน รองลงมาคือ ศึกษาศาสตร์ 33 คน

ในจำนวนนี้มี 36 คน ทำหน้าที่หัวหน้างานหลักสูตรพิเศษมากที่สุด รองลงมาคือ หัวหน้าโครงการ อศ.คช. จำนวน 35 คน ส่วนมากมีอายุการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 4 ปี มากที่สุด จำนวน 100 คน และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 39 คน รองลงมาคือ ภาคเหนือ 34 คน

สถานภาพของผู้บริหารและอาจารย์

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย 327 คน เพศหญิง 16 คน มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 34 ปี มากที่สุด คือจำนวน 88 คน รองลงมาคือ 40 - 44 ปี จำนวน 66 คน ส่วนมากมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 5 - 9 ปี จำนวน 104 คน รองลงมาคือ 10 - 14 ปี จำนวน 86 คน ส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 247 คน และสาขาที่ผู้ตอบแบบสอบถามจบมากที่สุดคือ การศึกษาเกษตร จำนวน 107 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 154 คน ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 4 ปี มีมากที่สุดคือ 184 คน และ 5 - 9 ปี จำนวน 116 คน รองลงมา และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 93 คน รองลงมาคือภาคใต้ จำนวน 88 คน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริง

1.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม เห็นว่าบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง ซึ่งพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1.1 ด้านการให้บริหารทางวิชาการ ในการแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมมีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย 8 ข้อ คือ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.89$) การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.73$) จัดทำเทปบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 2.23$) จัดห้องสมุดของสถานศึกษาบริการให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 2.43$) ให้คำปรึกษา รับผิดชอบต่อปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกรทางไปรษณีย์ ($\bar{X} = 2.27$)

จัดสัปดาห์แนะนำการเกษตรให้กับเกษตรกรหรือประชาชนทั่วไป ตามแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 2.16$) จัดให้มีการประกวดผลผลิตทางการเกษตรให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 2.06$) จัดให้มีการอภิปรายปัญหาทางการเกษตร โดยมีเกษตรกรในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.81$) นอกนั้นทุกข้อผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.1.2 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมมีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทในด้านนี้ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.75$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติบทบาทจริงในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางอยู่ 4 ข้อ คือ จัดฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้รู้จักการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.36$) จัดฝึกอบรมอาชีพการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป โดยไม่จำกัดอาชีพที่สนใจจะมาประกอบอาชีพทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.34$) จัดฝึกอบรมให้กับผู้นำเกษตรกรหรือผู้นำในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.28$) อื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมให้กับหน่วยทหาร การฝึกอบรมให้กับหน่วยราชการอื่น ๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.45$) และปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ ข้อ 1 จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสันให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.69$) และข้อ 2 จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสันให้กับประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.60$) นอกนั้นทุกข้อผู้บริหารเห็นว่ามีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก

1.1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเช่นกัน และมีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 2 ข้อ คือ การให้ใช้และการขอใช้อาคารสถานที่ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.53$) และการให้ยืมและการขอยืมวัสดุอุปกรณ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.56$)

1.2 การรับรู้ของอาจารย์

อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนของวิทยาลัยเกษตรกรรม มีความเห็นซึ่งจะพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.2.1 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการแนะนำ เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ทางการเกษตร อาจารย์มีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.50$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์น้อยอยู่ 10 ข้อ คือ การจัดรายการวิทยากรกระจายเสียงให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.70$) การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.52$) จัดทำเทปบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.93$) จัดทำวารสารทางการเกษตรเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรที่ทันสมัย ($\bar{X} = 2.30$) จัดห้องสมุดของสถานศึกษาบริการให้ประชาชนทั่วไปเข้ามศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 2.11$) ให้คำปรึกษา รับผิดชอบต่อปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกรทางไปรษณีย์ ($\bar{X} = 2.00$) จัดทำแปลงสาธิตเกี่ยวกับการเกษตรสมัยใหม่ ในไร่นาของเกษตรกร ($\bar{X} = 2.26$) จัดสัปดาห์แนะนำการเกษตรให้กับเกษตรกรหรือประชาชนทั่วไปตามแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 1.87$) จัดให้มีการประกวดผลิตผลทางการเกษตรให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 1.80$) จัดให้มีการอภิปรายปัญหาทางการเกษตร โดยมีเกษตรกรในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.64$) และปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากอยู่ 1 ข้อ คือ จัดทัศนศึกษาให้กับเกษตรกรไปยังเขตที่มีการเกษตรก้าวหน้า หรือไปดูตัวอย่างฟาร์มที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.64$) นอกนั้นทุกข้ออาจารย์เห็นว่ามีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.2.2 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร อาจารย์มีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทในด้านนี้ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.53$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติบทบาทด้านนี้ส่วนใหญ่อยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง มีที่ปฏิบัติมากที่สุดอยู่ 1 ข้อ คือ จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.58$) และปฏิบัติจริงมากอยู่ 2 ข้อ คือ จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.45$) จัดการศึกษาต่อเนื่องทางการเกษตรให้กับเยาวชนที่มีอาชีพทางการเกษตร แต่ขาดโอกาสทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$)

1.2.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น อาจารย์มีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้

โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้มีการปฏิบัติบทบาทด้านนี้น้อยอยู่ 2 ข้อ คือ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการศึกษานอกระบบโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.32$) และ การให้ยืมและการขอยืมวัสดุอุปกรณ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.40$) นอกนั้นทุกข้อได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.3 การรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์

ผู้บริหารและอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน มีความเห็นว่าพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.3.1 ด้านการบริการทางวิชาการ ในการแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติบทบาทด้านนี้น้อยอยู่ 8 ข้อ คือ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.83$) การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 1.66$) จัดทำเทปบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 2.12$) จัดห้องสมุดของสถานศึกษา บริการให้ประชาชนทั่วไปถ้ามาศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 2.32$) ให้คำปรึกษา รับผิดชอบต่อปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกรทางไปรษณีย์ ($\bar{X} = 2.17$) จัดสัปดาห์แนะนำการเกษตรให้กับเกษตรกรหรือประชาชนทั่วไป ตามแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 2.05$) จัดให้มีการประกวดผลิตผลทางการเกษตรให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 1.96$) จัดให้มีการอภิปรายปัญหาทางการเกษตรโดยมีเกษตรกรในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.75$) และปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มากอยู่ 3 ข้อ คือ จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารทางการเกษตรในงานเทศกาลหรือตามแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 3.62$) จัดส่งครูอาจารย์ออกไปเยี่ยมเยือนเกษตรกร เพื่อให้คำแนะนำการเกษตรที่ทันสมัยตามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.50$) และจัดทัศนศึกษาให้กับเกษตรกรไปยัง เขตที่มีการเกษตรก้าวหน้า หรือไปดูตัวอย่างฟาร์มที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.63$) นอกนั้นทุกข้อผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก

1.3.2 ด้านการบริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทในด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก

($\bar{X} = 3.66$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่าได้มีการปฏิบัติบทบาทด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางอยู่ 5 ข้อ คือ จัดฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้รู้จักการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.29$) จัดฝึกอบรมอาชีพการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไปโดยไม่จำกัดอาชีพที่สนใจ จะมาประกอบอาชีพทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.23$) จัดฝึกอบรมให้กับผู้นำเกษตรกรหรือผู้นำในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.20$) จัดฝึกอบรมให้กับครู - อาจารย์ ที่สอนอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ ($\bar{X} = 2.76$) อื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมให้กับหน่วยงานราชการฝึกอบรมให้กับหน่วยราชการอื่น ๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.47$) และมีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดอยู่ 2 ข้อ คือ จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.65$) และจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.55$) นอกนั้นทุกข้อผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก

1.3.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ได้มีการปฏิบัติบทบาทด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย อยู่ 1 ข้อ คือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยของหน่วยงานให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.48$) และปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มากอยู่ 4 ข้อ คือ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.53$) การให้ใช้และการขอใช้อาคารสถานที่ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.53$) การให้ยืมและขอยืมวัสดุอุปกรณ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.52$) และอื่น ๆ เช่น ตั้งคณะประสานงานระหว่างหน่วยงาน ใช้งบประมาณรวมกัน เป็นต้น ($\bar{X} = 3.50$) นอกนั้นทุกข้อผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2. บทบาทที่คาดหวัง

2.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม เห็นว่าบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่คาดหวัง ซึ่งจะพิจารณาเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

2.1.1 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการแนะนำ เผยแพร่ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผู้บริหารคาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษา

นอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทที่การปฏิบัติมากที่สุดอยู่ 1 ข้อ คือ จัดฟาร์มตัวอย่างให้เกษตรกรได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนข้อที่ว่าควรปฏิบัติในเกณฑ์มากเช่นกัน แต่เป็นอันดับสุดท้าย คือ จัดให้มีการอภิปรายปัญหาทางการเกษตรโดยมีเกษตรกรในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.50$)

2.1.2 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผู้บริหารคาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีบทบาทที่ควรปฏิบัติมากที่สุดอยู่ 4 ข้อ ด้วยกัน คือ จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.72$) จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.73$) จัดการศึกษาต่อเนื่องทางการเกษตรให้กับเยาวชนที่มีอาชีพทางการเกษตร แต่ขาดโอกาสทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.63$) อื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมให้กับหน่วยทหาร การฝึกอบรมให้กับหน่วยราชการอื่น ๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.78$) นอกนั้นทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

2.1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารคาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่เป็นอันดับสุดท้ายคือข้อที่ว่า การให้ใช้หรือขอยืมยานพาหนะมาใช้ในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.54$)

2.2 การรับรู้ของอาจารย์

อาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน ของวิทยาลัยเกษตรกรรม เห็นว่า บทบาทที่คาดหวัง ซึ่งจะพิจารณาเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

2.2.1 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการแนะนำ เผยแพร่ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร อาจารย์คาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.00$) และ

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วทุกข้อ ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะการจัดฟาร์มตัวอย่างให้เกษตรกรได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่เป็นอันดับสุดท้าย คือ จัดให้มีการอภิปรายปัญหาทางการเกษตร โดยมีเกษตรกรในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.55$)

2.2.2 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร อาจารย์คาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติมาทางด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว มีอยู่ 2 ข้อ ที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$) จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากอันดับสุดท้าย คือ จัดฝึกอบรมให้กับครูอาจารย์ที่สอนอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ ($\bar{X} = 4.08$)

2.2.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ อาจารย์คาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติมาทางด้านนี้โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่ามีอยู่ 1 ข้อ ที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ จัดฝึกอบรมวิชาการเกษตรให้กับบุคลากรของหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับสุดท้าย คือ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.71$)

2.3 การรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์

ผู้บริหารและอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน ของวิทยาลัยเกษตรกรรม เห็นว่า บทบาทที่คาดหวังซึ่งจะพิจารณาเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

2.3.1 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการแนะนำ เผยแพร่ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผู้บริหารและอาจารย์คาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติมาทางด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้ว อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีอยู่ 1 ข้อ ที่ควรปฏิบัติมากที่สุด

คือ จัดฟาร์มตัวอย่างให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับสุดท้ายคือ จัดให้มีการอภิปรายปัญหาทางการเกษตร โดยมีเกษตรกร ในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.53$)

2.3.2 ด้านการให้บริการทางวิชาการ ในการให้การฝึกอบรมการ ประกอบอาชีพทางการเกษตร ผู้บริหารและอาจารย์ คาดหวังว่า บทบาทของวิทยาลัยเกษตร กรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้วอยู่ใน เกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ข้อที่ควรปฏิบัติมากที่สุดคือ จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.68$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติ มากอันดับสุดท้ายคือ จัดฝึกอบรมให้กับครู อาจารย์ ที่สอนอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ ($\bar{X} = 4.14$)

2.3.3 ด้านการให้การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารและ อาจารย์ คาดหวังว่าบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อแล้ว พบว่า ข้อที่ควรปฏิบัติมากที่สุดคือ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ ความ ทางการเกษตร ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติมากที่สุดท้ายคือ จัดฝึกอบรมวิชาการให้ กับบุคลากรของหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.82$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียน

1. การรับรู้ของผู้บริหาร ผลการเปรียบเทียบในแต่ละด้านมีดังนี้

1.1 ด้านการบริการทางวิชาการ การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทาง การเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารมีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนน เฉลี่ย บทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

1.2 ด้านการบริการทางวิชาการ การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารมีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่าส่วนมากมีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม ยกเว้นข้อ 1 จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารมีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

2. การรับรู้ของอาจารย์ ผลการเปรียบเทียบในแต่ละด้านมีดังนี้

2.1 ด้านการบริการทางวิชาการ การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้วอาจารย์มีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

2.2 ด้านการบริการทางวิชาการ การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์มีความคิดเห็นในด้านนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม ยกเว้น ข้อ 1 จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา และข้อ 2 จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

2.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์มีความคิดเห็นในด้านนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็มีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม และทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวัง

สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

3. การรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ผลการเปรียบเทียบในแต่ละด้านมีดังนี้

3.1 ด้านการบริการทางวิชาการ การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่าโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็มีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม และทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

3.2 ด้านการบริการทางวิชาการ การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่าโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนมากมีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม ยกเว้น ข้อ 1 จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้สถานที่ภายในสถานศึกษา ที่พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 1

3.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม และทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มอาจารย์ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริง

1.1 ด้านการบริการทางวิชาการ การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่าโดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากผู้บริหาร

เห็นมากกว่าอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะข้อ 7 จัดฟาร์มตัวอย่างให้เกษตรกร ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ และข้อ 8 จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารทางการเกษตร ในงานเทศกาลหรือตามแหล่งชุมนุมชน ซึ่งผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ด้านการบริการทางวิชาการ การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนมากผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ข้อ 3 จัดฝึกอบรมวิชาการเกษตรให้กับบุคลากรของหน่วยงานอื่น ๆ ข้อ 6 ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร และข้อ 14 การให้หรือขอยืมยานพาหนะมาใช้ในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. บทบาทที่คาดหวัง

2.1 ด้านการบริการทางวิชาการ การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนรวม ยกเว้น ข้อ 12 จัดสัปดาห์แนะนำการเกษตรให้กับเกษตรกรหรือประชาชนทั่วไป ที่ผู้บริหารคาดหวังมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ด้านการบริการทางวิชาการ การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้บริหารมีความคาดหวังมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนมากผู้บริหารและอาจารย์มีความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์ มีความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มี 2 ข้อ ที่ผู้บริหารคาดหวังมากกว่าอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 6 ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร และข้อ 14 การให้ใช้หรือขอยืมยานพาหนะมาใช้ในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ข้ออื่นนอกนั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. การรับรู้ของผู้บริหาร

1.1 ปัญหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมาก

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้การศึกษาอบรม ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.29$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย

1.4 ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. การรับรู้ของอาจารย์

2.1 ปัญหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์มาก

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้การศึกษาอบรม ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.4 ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.16$) และเมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย

3. การรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์

3.1 ปัญหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานการศึกษาอบรมโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมาก

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้การศึกษาอบรม ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อยและปานกลาง

3.4 ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.16$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกข้อ

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการ
จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. รูปแบบที่เหมาะสมในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้บริหารและอาจารย์ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ คือ เผยแพร่เอกสารความรู้ให้สอดคล้องกับอาชีพหลักของเกษตรกร ($\bar{X} = 8$) จัดทำไรรุ่นตัวอย่างในสถานศึกษา ($\bar{X} = 7$) เผยแพร่ความรู้ทางสื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ ($\bar{X} = 4$) และออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ($\bar{X} = 4$)

2. วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำการเกษตรให้กับเกษตรกร ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้บริหารและอาจารย์ให้ข้อเสนอแนะดังนี้คือ ให้คำปรึกษาแนะนำทางจดหมาย ($\bar{X} = 3$) ปฏิบัติงานให้เป็นตัวอย่าง ($\bar{X} = 3$) จัดตั้งองค์กรในรูปแบบคลินิกให้คำปรึกษาแนะนำ ($\bar{X} = 2$) และใช้วิธีเปรียบเทียบให้เกิดความกระตือรือร้น ($\bar{X} = 2$)

3. วิธีการอบรมอาชีพการเกษตรให้กับเกษตรกร ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ผู้บริหารและอาจารย์ให้ข้อเสนอแนะดังนี้คือ การฝึกอบรมเน้นให้เกษตรกรได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 80$) อบรมอาชีพที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 25$) อบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ($\bar{X} = 42$) การฝึกอบรมควรเน้นให้ความรู้แบบสาธิต ($\bar{X} = 35$) นำผู้เข้ารับการอบรมไปทัศนศึกษาฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 34$) อบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ($\bar{X} = 25$) มีการติดตามผลหลังการอบรมทุกครั้ง ($\bar{X} = 17$) อบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ ($\bar{X} = 12$) มีฟาร์มสาธิตในขณะอบรม ($\bar{X} = 12$) ใช้วิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญและประสบผลสำเร็จในอาชีพ ($\bar{X} = 12$) และแบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสนใจ ($\bar{X} = 10$)

4. การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้บริหารและอาจารย์ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ จัดประชุมในระหว่างหน่วยงานเพื่อประสานแผนการทำงาน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ($\bar{X} = 65$) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชน เป็นต้น ($\bar{X} = 23$) ใช้บุคคลเป็นผู้เข้าติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 19$) ให้นำหน่วยงานที่ปฏิบัติคล้ายกันได้ปฏิบัติงานร่วมกัน

($\bar{X} = 15$) ใช้หนังสือราชการในการติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 13$) ให้ผู้ปฏิบัติงานทำ
ความรู้จักเป็นการส่วนตัว ($\bar{X} = 11$) และให้ผู้บริหารหน่วยงานเป็นผู้ติดต่อประสานงาน
($\bar{X} = 10$)

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารและอาจารย์ คือบทบาทของวิทยาลัยเกษตร
กรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีดังนี้ ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน
การเป็นผู้บริหารมีความอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 7$) การรวมหน่วยงานที่ทำงาน
คล้ายกันภายในจังหวัดให้ทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 5$) การมีการนิเทศก์งาน ให้กับผู้ปฏิบัติงาน
อย่างน้อยปีละครั้ง ($\bar{X} = 5$) วิทยาการควรเป็นผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพแล้ว ($\bar{X} = 4$)
และรัฐควรจัดงบประมาณให้เพียงพอ ($\bar{X} = 4$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ศาลากลางกรมมหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัย เกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร และอาจารย์ ของวิทยาลัย เกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปรากฏว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า ได้ปฏิบัติบทบาทรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจจะแสดงว่าบทบาทของวิทยาลัย เกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นยังไม่ถึงขั้นที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มจะให้ความเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์มากหรือมากที่สุด แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นที่จะเห็นว่าน้อยที่สุด อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนของวิทยาลัย เกษตรกรรม ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน อาจเห็นว่าที่ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร และยังคงอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจจะเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ครูปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ขาดความรู้ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนผู้บริหารซึ่งเป็นผู้วางนโยบายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อาจเห็นว่ายังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรและอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารนำสิ่งที่ได้พบเห็นไป เปรียบเทียบกับ เกณฑ์ที่ตั้งไว้สูง เลยทำให้มองเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยนี้จะพิจารณา เป็นรายด้านดังต่อไปนี้

ด้านการให้บริการทางวิชาการ (การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสาร ความรู้ทางการเกษตร) ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นตรงกันว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงข้อหนึ่ง ที่อยู่ในเกณฑ์น้อย คือ "การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ให้ความรู้ทางการเกษตรให้กับประชาชนทั่วไป" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นการยากที่จะปฏิบัติได้เนื่องจากการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ซึ่งงบประมาณค่อนข้างสูง และขณะเดียวกันสถานีวิทยุโทรทัศน์ในท้องถิ่นก็มีน้อย หรือไม่มีผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ในเรื่องนี้ก็ เป็น

ด้านการบริหารทางวิชาการ (การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร) ผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า บทบาทข้อหนึ่งที่มีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ถึงแม้จะไม่อยู่ในเกณฑ์น้อยก็ตาม แต่ค่าเฉลี่ยก็ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ "จัดฝึกอบรมให้กับครู-อาจารย์ ที่สอนอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า การจัดอบรมวิชาการเกษตรให้กับครู-อาจารย์จาก โรงเรียนประถม

หรือมัธยมในท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ไม่ถ่ายทอดให้กับเยาวชนหรือประชาชนอีกต่อหนึ่ง เป็นการช่วยเผยแพร่ความรู้อีกทางหนึ่งให้กับเกษตรกรแต่วิทยาลัยเกษตรกรรมดำเนินการด้านนี้น้อย คงจะเนื่องจากความไม่พร้อมทางด้านบุคลากรและงบประมาณ จึงมีการปฏิบัติในข้อนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย อยู่ข้อหนึ่งคือ "การเผยแพร่งานวิจัยของหน่วยงานให้กับหน่วยงานอื่น ๆ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเกษตรกรรมปฏิบัติงานหลายหน้าที่ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ทำให้การดำเนินการตามหัวข้อดังกล่าวได้ไม่สมบูรณ์ จึงทำให้มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. บทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปรากฏว่าผู้บริหารและอาจารย์ คาดหวังว่าบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน นั้น ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแบบสอบถามนั้น ได้จากการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีต่าง ๆ จึงทำให้บทบาทต่าง ๆ มีแนวโน้มไปในทางที่ควรปฏิบัติ และเมื่อพิจารณาถึงคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ คาดหวังว่าควรปฏิบัติบทบาทในระดับไล่เลี่ยกัน ที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคคลทั้งสองกลุ่ม ต่างก็เห็นความสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงย่อมมีความคาดหวังว่าวิทยาลัยเกษตรกรรมควรได้ปฏิบัติบทบาทให้ดีที่สุด เพื่อให้ผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ในบทบาทแต่ละด้านมีสิ่งที่น่าสนใจดังจะกล่าว เป็นรายได้ดังนี้

ด้านการบริการทางวิชาการ (การแนะนำ เผยแพร่ ข่าวสาร ความรู้ทางการเกษตร) มีบทบาทข้อหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งผู้บริหารและอาจารย์ คาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์

มากที่สุด คือ "จัดฟาร์มตัวอย่างให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาหาความรู้" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า วิทยาลัยเกษตรกรรมเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ทางการเกษตร วิทยาลัยจึงน่าจะมีฟาร์มตัวอย่างเพื่อให้เกษตรกรได้เข้ามาศึกษาหาความรู้จากของจริง ซึ่งตรงกับข้อเสนอแนะของ พจน์ อ่อนสำลี (2524 : 44-48) ได้เสนอแนะว่า "วิทยาลัยเขตเกษตรต่าง ๆ ควรจัดทำแปลงสาธิตเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร จะได้เรียนรู้จากของจริง เพื่อนำไปพัฒนาการเกษตรของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ด้านการบริการทางวิชาการ (การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร) ผู้บริหารและอาจารย์คาดหวังว่าควรปฏิบัติบทบาทข้อหนึ่งในเกณฑ์มากที่สุด คือ "จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปตามหมู่บ้าน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม เห็นว่าวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาเกษตรกรของชาติให้มีการพัฒนาอาชีพการเกษตรที่ดีขึ้นแล้ว การให้การอบรมอาชีพระยะสั้น ๆ จะเป็นการช่วยพัฒนาอาชีพอีกทางหนึ่ง ให้เกษตรกรได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ ปรียา วงศ์วิวัฒน์ธนะ (2528 : 35) ที่ว่า สถานศึกษาเกษตรควรเปิดฝึกอบรมด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและบุคคลที่สนใจในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาการศึกษาเกษตรที่ว่า โรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรเป็นแหล่งวิชาการเกษตรของชุมชน

ด้านการให้การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารและอาจารย์คาดหวังว่าควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ ที่ตรงกันอยู่ข้อหนึ่งว่า ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรก คือ "ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มเห็นว่า การร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรนั้น การจัดนิทรรศการเป็นวิธีการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมน่าจะทำงานได้สะดวก และสามารถให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งโดยปกติแล้ววิทยาลัยเกษตรกรรมจะมีวัสดุอุปกรณ์ในการจัดนิทรรศการตลอดจนบุคลากรอยู่พร้อมแล้ว สามารถจะดำเนินการได้สะดวกรวดเร็ว

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน

3.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามที่ ไพบูลย์ ช่างเรียง (2515 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า "บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอน เสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม" และเมื่อพิจารณาต่อไปถึงผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ซึ่งหมายถึงว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านต่าง ๆ สูงกว่าที่มีการปฏิบัติจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในฐานะผู้บังคับบัญชาที่ย่อมต้องคาดหวังไว้ว่า ควรปฏิบัติบทบาททุกด้านอยู่ในเกณฑ์มาก แต่ผลที่ออกมาจริงนั้นมีการปฏิบัติบทบาทได้ไม่เท่ากับที่ผู้บริหารคาดหวังไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้ปฏิบัติยังไม่เข้าใจถึงหลักการของการศึกษานอกระบบโรงเรียนดีพอ หรือจะเป็นเพราะเครื่องกระตุ้นอื่น ๆ เช่น ผู้ปฏิบัติยังไม่เห็นความสำคัญอย่างแท้จริงของการศึกษานอกระบบ หรือค่าตอบแทนผู้สอนต่ำ เป็นต้น

3.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามที่ ไพบูลย์ ช่างเรียง (2515 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า "บทบาทจริงที่บุคคลแสดงขึ้นไม่แน่นอน เสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม" และเมื่อพิจารณาต่อไปถึงผลของการทดสอบความแตกต่างพบว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน ตามการรับรู้ของอาจารย์ หมายถึงว่า อาจารย์มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านต่าง ๆ

สูงกว่าที่มีการปฏิบัติจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ของวิทยาลัย เกษตรกรรมเองมีความคาดหวังว่าตนเองนั้นควรปฏิบัติบทบาททุกด้านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ที่ไม่สามารถปฏิบัติให้ได้ตามที่คาดหวังไว้ อาจเนื่องมาจากว่าอาจารย์ไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือมีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มอาจารย์ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัย เกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

4.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มอาจารย์ในบทบาทที่ปฏิบัติจริง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัย เกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาต่อไปพบว่าโดยส่วนรวม คะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลางที่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของอาจารย์ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่างนโยบายและหลักการต่าง ๆ และคอยติดตามผลการปฏิบัติงานแล้ว พบว่า มีการปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์หรือหลักการที่ได้ตั้งไว้ ส่วนอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานโดยตรงอาจเห็นว่าการปฏิบัติงานมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น เวลา ความเหนื่อยล้า หรือความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ทำให้ปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้เห็นว่าการปฏิบัตินั้นอยู่ในระดับต่ำกว่าผู้บริหาร

4.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มอาจารย์ในบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัย เกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว คือ การบริการทางวิชาการ (การให้การฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการเกษตร) ซึ่งผู้บริหารคาดหวังในระดับมากที่สุดที่มากกว่าอาจารย์และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว คะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของผู้บริหารสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามการรับรู้ของอาจารย์ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้วางนโยบายและหลักการต่าง ๆ ย่อมต้องการให้มีการ

ปฏิบัติให้มากที่สุด ส่วนอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานโดยตรงอาจเห็นว่าการปฏิบัติงานนั้นย่อมมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ แทรกซ้อนเข้ามาได้ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มต่างก็มีความคาดหวังให้ปฏิบัติบทบาทในทุกด้านอยู่ในระดับสูง

5. ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรคตามการรับรู้ของผู้บริหาร และอาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า มีปัญหาและอุปสรรครวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจแสดงว่าการดำเนินงานตามบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในด้านต่าง ๆ นั้น มีปัญหาทุกด้าน ถึงแม้ปัญหาที่พบนั้นจะไม่มาก แต่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร ซึ่งทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แม้ค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมจะอยู่ในเกณฑ์ปานกลางก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ยังไม่ทราบความต้องการพื้นฐานของเกษตรกรอย่างแท้จริง จึงทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลจากการรับรู้ในบทบาทที่ปฏิบัติจริงของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่ายังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยและปานกลางค่อนข้างต่ำ ตามรายชื่อดังกล่าวมาแล้วนั้น น่าจะมีการศึกษาถึงสาเหตุว่าทำไมยังคงปฏิบัติได้น้อยอยู่ เพราะเหตุใด เพื่อหาทางปรับปรุง ให้วิทยาลัยเกษตรกรรมสามารถที่จะปฏิบัติบทบาทด้านนั้น ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากข้อคำถามส่วนใหญ่ เป็นบทบาทที่วิทยาลัยเกษตรกรรมนำที่จะปฏิบัติในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2. ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมมีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม ต้องการให้วิทยาลัยเกษตรกรรมจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีการปฏิบัติมาก ๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาในระดับที่สูงขึ้นไป ควรให้การส่งเสริมวิทยาลัยเกษตรกรรม จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มากขึ้น โดยอาจจะสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร เอกสารวิชาการต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อันจะส่งผลให้มีการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น หรือใกล้เคียงกับเป้าหมายตามบทบาทที่คาดหวังได้

3. ในด้านตัวอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนของวิทยาลัยเกษตรกรรมนั้น จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ก็มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้บริหารแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ก็อยากจะให้วิทยาลัยเกษตรกรรมจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยให้มีการปฏิบัติมาก ๆ เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารควรได้ให้การสนับสนุนให้อาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรม มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพิ่มเติม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้อาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เกิดความคิดและหาวิธีการที่จะให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่เกษตรกรหรือชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้วิทยาลัยเกษตรกรรม ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสถาบัน ที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรหรือชุมชนอย่าง เต็มภาคภูมิ

4. ในส่วนของปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า มีปัญหาโดยส่วนร่วมแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง ควรจะหาทางแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่เกิดปัญหาให้หมดไปหรือให้มีปัญหาน้อยที่สุด เพื่อให้การปฏิบัติงานของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตาม เป้าหมายที่ได้วางไว้ทุกประการ

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้วิจัยเรื่องนี้กับกลุ่มประชากรผู้รับบริการจากวิทยาลัยเกษตรกรรม เพื่อจะได้ทราบว่าประชากรผู้รับบริการ มีการรับรู้อย่างไรต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวัง ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อส่งเสริมให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรจะได้มีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อศึกษาเจาะลึกลงไป ในบทบาทแต่ละด้านของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อันเป็นการยืนยันการปฏิบัติบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แน่นอนอีกครั้ง

3. ควรจะได้มีการวิจัยเฉพาะปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติจริงของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอีกครั้ง โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย